

BÁSNÍKU, PROJDI!

3

ZPRAVODAJ 50. ROČNÍKU WOLKROVA PROSTĚJOVA, ČTVRTEK 21. ČERVNA 2007

PROGRAM

7:30–8:15 | *promenoár MD* | **HLEDÁNÍ HLASU** | *Opět pod secesními lustřiky, opět s Liborem Vackem.*

8:30–15:00 | *jeviště MD* | **2. KOLO PŘEHLEDKY RECITÁTORŮ SÓLISTŮ**

16:30 | **DUHA** | *MIMO PATRO – divadlo poezie při ZUŠ* | *Liberec*
| **LODNÍ DENÍK** | *V. Kremlička* | *scénář: Jaromír Typl*

18:15 | *jeviště MD* | **EVRYBÁBY** | *Plzeň* | **OSMÁ SEDÍ U STOLU, POJÍDÁ MOU MRTVOLU** | *koláž textů*

19:45 | **DUHA** | *VRZ ZUŠ Uherské Hradiště* | **FALEŠNÝ AUTOSTOP**
| *M. Kundera* | *scénář: Radmila Mrázová*

21:30 | **DUHA** | **DOSTI BYLO POEZIE?**

SLUNCE, POJDI!

Ze všech stran nás neustále pronásleduje drzé „sluníčko“. Slunečnice se sice může každý den otáčet za sluncem, ale běžní smrtelníci, řídící se heslem „nepřítel si tě najde všude“, prchají do bezpečných úkrytů (nejvíce se osvědčila Duha a staré dobré divadlo). Někteří neochvějní optimisté si naivně namlouvají, že jim zdánlivě neškodné, roztomile se tvářící kolečko nemůže ublížit, ale pro jistotu doporučuji nejlepšího kamaráda všech infikovaných – panthenol. Naše redakce se ukrývá ve značné izolaci, takže můžeme jen těžko posoudit současný stav situace, ale z letmých výletů do prostějovských ulic lze z tváří účastníků vyčíst nepoddajnost a odhodlání vytrvat za všech okolností. Tyto obdivuhodné vlastnosti začínají redakci bohužel docházet. Díky odepřené komunikaci ze strany kopírky (později se vzpoury zúčastnila i kopírka vypůjčená) se vám nedostalo dostatečného množství zpravodaje. Omlouvám se všem neuspokojeným, ale možná nám v některých z příštích čísel osvětlí problematiku

kopírovacích přístrojů pan Jan Plíhal. Popřejme mu proto všichni hodně štěstí!

Máte-li zájem si dále rozšiřovat obzory v říši poezie a rozhlédnout se za kopce dosud neprobádaných krajů, o třetí den Wolkrova Prostějova nemůžete rozhodně přijít. Až se otevrou brány Prostějovského divadla, až se probudí porouchaná kopírka redakce, až recitátorům skončí hledání ztraceného hlasu a až se těžká hodinová ručička zastaví na půl deváté, můžete se dozvědět spoustu užitečných věcí, například jak namalovat portrét ptáka, možný vývoj milostného vztahu nebo odhalit nedotažené vraždy. Poté si hlavně nezapomeňte přečíst lodní deník (že by „rudého námořníka“?), vyřešit záhadu osmé u stolu a pak se přímo za nosem vydejte falešným autostopem do křižovatek rozhovorů s otřelými kamionáky, kteří už projeli víc než tisíc mil.

Klára Klenková

VOICEBANDOVÝ GURU

Zdeněk Šturma je nabitý energií a vede nový soubor...

Návštěvníci Wolkrova Prostějova tě znají jakožto vedoucího souboru Ústaf. Jak to, že jsi sem letos přijel s Voiceband.cz?

Ústaf teď měl malou přestávku, která ovšem nespojuje se vznikem tohoto souboru. S Ústafem jsme si dali chvíli na přemýšlení, fungujeme méně intenzivně.

Dále pracujeme a část dětí z Voiceband.cz tam taky působí. Voiceband.cz jsou děti z Gymnázia Křenová, část z nich učím němčinu a zbytek se na ten projekt „nabalil“. Myslím, že to velmi pěkně funguje.

Proč se svými soubory pravidelně jezdíš především na Wolkrův Prostějov? Mohli byste

přeče jezdit i na jiné soutěžní přehlídky...

Voiceband se strašně blbě řadí do nějakých divadelních kategorií. Je to tým, že neděláme klasické kusy s čistě dramatickou zápletkou, vyhaněnými postavami a podobně. Pracujeme s poezií. Můžeme se řadit do experimnetu, což je Šrámkův Písek, ale občas nám to neprochází, dostali jsme se tam jen jednou. Vzhledem k věku tohoto souboru bychom mohli i na Náchodskou Prima sezónu.

Kam bys chtěl, aby se tvoje projekty dál vyvíjely?

Mám vždycky snahu něco rozjet a pak to sjednotit. Chtěl bych, aby Voiceband.cz třeba časem s Ústafem splynul. Byla by to větší masa. Ústaf teď pracuje na Brnech Jakuba Kostelníka, která mají čtyři části – tu první jsme tu hráli před dvěma roky, ve finále to bude hodně rozsáhlé.

Co dalšího v poslední době vzniklo na Staré hasičce? (pozn. Stará Hasička je prostor na okraji Brna, kde Ústaf zkouší i koncertuje)

Nazkoušeli jsme Médeu, na základě Anouilhova a Müllerova textu. Ten druhý je velmi krátký, nabitý a je v něm obsažena celá Médea v její drsnosti a

syrovosti. Müllerova Médea tvoří voicebandovou část představení, kterou dělal Tomáš Trumpeš. Jeho voicebandy jsou až kostelní, chrámové, jednoduché a čisté. Tento chór je propojován s činoherním divadlem, což je ten Anouilhův text.

V Brně jste také několikrát pořádali akci s názvem Antiwolkrův Antiprostějov. Můžeš přiblížit, jak tato akce vypadala?

Nechci se tady postavit do opozice vůči celému Prostějovu. Není to tak, ovšem původně to tak bylo. Chodívali jsem se tu podívat na celý program, aby nám nic neušlo. A spousta recitací byla jako nedělní chvilky poezie. Občas se objeví někdo, kdo to pojme jinak a to se nám líbilo. Antiwolkrův Antiprostějov jsme rozjeli ve sklepení jednoho domu, kde jeden člen našeho souboru bydlí. Stával se z toho opravdu jakýsi domácí festival. Všichni sousedi se sešli, přinesli chlebičky, víno a tak to opravdu probíhalo „jinak“. Recitovalo se pod vodou, zamotávalo do igelitu... Teď se to asi dva roky nekonalo. Večírky jsou, ale už to není programově Antiwolkrův Antiprostějov, ten měl oficiálně asi tři ročníky.

Rozhodl vedl Jan Žurek

JESLIČKY

TRAGAČU TRAGAČU Zuš prostějov

Není mnoho představení, které vejdou tak rychle do povědomí jako prostějovská inscenace Tragaču tragaču. Už názvem, čtveřicí svůdně mladistvých protagonistek, jevištním znakem – atmosférou... Přitom jde o vyvolání mnohokrát už tady v Prostějově zabýdného ducha zvaného lidová poezie. Zde nepokrytě hanácky naladěná, leč... lze s ní nakládat s takovou volností až přímo rouhavou a ozvláštnit ji mobily, hamburgry a cereálními tyčinkami? A více méně ji komentovat v jakémsi druhém plánu, který je založen na stylizované improvizovaném „rozehrávání“ jednotlivých textových segmenetů inscenace? Tady se může roztrhnout celý pytel rozličných tázání a odpovědí vrcholící eventuální námitkou: lze takto nabídnout rodinné stříbro neb snad dokonce zlatý poklad naší lidové kultury, aniž bychom jí vzali její čistotu a ubrali něco z jiskrné lidové jazykové noblesy? Po shlédnutí představení mohu s klidem na takové otázky odpovědět: ano, ano, a možná díky takovému počínům vejde ona poezie jako přirozená součást duchovní výbavy / nejenom/ mladých vnímavých duší. Koneckonců ohlas po skončení leccos naznačil.

Ale abych shrnul trochu z hlediska divadelně-poetického: ústřední znak inscenace, tragač, ne vždycky přesně zafungoval, stylizovaná gestace a mimika oscilovala někdy na hranici únosnosti, jen malý krok, a byla by to už estráda. Tady cítím úskalí, které může s počtem repríz narůstat. /Ale v podstatě se zas tolik nebojím/. Čtveřice typově tak zajímavá a motivicky variabilní se asi nepropůjčí laciné pokleslosti, jak ji bohužel známe z nejrůznějších mediálních hybridů na podobná témata...

Je v ní dost živé síly a chuti sáhnout si i na tento dar, který tak či onak jako členové národní pospolitosti dostáváme a můžeme ho vzít či nevzít na vědomí, nebo se mu vyhnout, aniž okusíme, jak krásně s ním můžeme komunikovat. O tom to je - a doufejme, že ještě dlouho bude...

Mirek Kovářik

TRAGAČU TRAGAČU

... A JINÉ ZÁDRHELE Jesličky Hradec Králové

Meno režisérky a pedagogičky Emy Zámečnickové je pre mňa vždy zárukou, že pri jej tvorbe budem vidieť kvalitnú a remeselnú zvládnutú divadelnú prácu. V textoch T. R. Fielda si našla materiál, ktorý jej poskytoval dobré východisko na inscenovanie na jednej strane hravého a na druhej strane závažného posolstva o živote a svete, v ktorom autor žil a ktorý bol neraz pokrivený, nenormálny a často aj neznesiteľný... Samotná inscenácia však nevyužila tieto možnosti a často sa uspokojila len s vonkajškovým pohľadom na „správu o nenormálnom svete“, ktoré možno z veršov T.R.Fielda v prípade inscenácie ... **a jiné zádrhele** využiť.

Najbližšie k akejsi výpovedi bola Ema v mieste, keď postavila proti sebe pomník Palackého a na druhú stranu Fieldove verše. Vzniklo zvláštne napätie, ktoré mohlo byť tým východiskovým bodom, od ktorého sa dalo odpichnúť a ponúknuť nám nielen zaujímavé verše a ich prvoplánové inscenovanie, ale aj podnety na zamyslenie. Rovnako zaujímavou sa ukázala scéna modlenia k Pánu Bohu, či hrací hodiny, ale ani tu, žiaľ, režisérka nevyužila ponúkajúce sa možnosti na divadelný obraz, na vytvorenie dramatickej situácie. Takto postupne sme boli svedkami len priradovania jednej scény (básne) k druhej. Situácie na seba významovo nenavazovali, ťažko sme hľadali, čo je obsahom ich výpovede. Takto môžeme inscenáciu označiť ako príslub niečoho, čo sa žiaľ nekonalo. Možno nabudúce...

Jozef Krasula

SKLADBA PRO SEDM

Na „jesličkovském“ usporiadaní básní T.R. Fielda do recitačného pásma je nejzaujímavejší spôsob propojení jednotlivých básní. Jak vlastně udržet pohromadě texty vybrané spontánně, navíc tak „bezobsažné“? To byl hlavní úkol Emy Zámečnickové, která inscenaci královehradeckého souboru spoluvedla. Byla to bezpochyby velká výzva. A je vcelku pochopitelné, že se tak nesnadného úkolu zhostilo studio ctižádostivé a ambiciózní.

Uspořádání představení ... A jiné zádrhele do formátu písně, respektive skladby fungovalo, především důraz na rytmickou stránku celého pásma byl tím hlavním pojítkem. V závěrečné pasáži, kdy jeden z aktérů (mimo jiné jediný účinkující muž) udává tempo recitace dřevěnými tyčinkami je apel na rytmickou stránku představení nejmarkantnější. Sborově deklamovaný refrén začínající slovy „Na úpatí Sněžky...“, silná melodie a formát sboru, to jsou faktory, jež koncepci skladby dotvářejí.

Složení písně do celku je jedna věc, její orchestrace a výkony jednotlivých členů ansámblu tou druhou, avšak neméně podstatnou. V herectví jsou Jesličky suverénní. Mizanscéna je vystavená tak, že je jasné, kdo hraje první housle a kdo dotváří atmosféru třena boucháním činelů.

Dokonalé sehrání souboru nepřipouští, aby chyběla byť jen jediná nota. Zároveň však nedovolí, aby nějaká přebývala. V takto přesné partituře, kterou Ema Zámečnicková s velkým citem diriguje, není prostor pro improvizaci. Ta přesnost a pečlivá synchronizace nahání chvílemi až hrůzu. Na protagonisty představení však klade nemalé nároky. Je až obdivuhodné, jak dokonale mají členové orchestru svůj part nacvičen.

Právě díky tomu skladba jako celek funguje.

To co mi však u představení ... A jiné zádrhele chybí, je důraz na závěrečné vyvrcholení, gradace, prostě cokoli co by naznačovalo vývoj. Pro tento účel v něm chybí ústřední téma, s kterým by se dalo pracovat. Jednoduše řečeno: důraz na formu zcela vytlačil obsah.. Na druhou stranu se takováto režijní koncepce drží odkazu T.R. Fielda.

Hra se slovy a verši, bizarní slovní spojení, to je to, co vyvolává při čtení autorových básní úsměv na tváři. Nejinak tomu je u představení divadla Jesličky. Autorovy texty nezastiňují režijní koncepci – obě složky se skvěle doplňují, co víc bychom měli od tohoto druhu představení čekat...

Matěj Dostál

ABY SE NEPŘEMNOŽILY ČTYŘLÍSTKY ZUŠ PROSEK, PRAHA

Výrazným gestem – osaháním nejbližšího okolí – začíná inscenace koláže z básní a aforismů Miroslava Huptycha.

Úvodní gesto jednoznačně vyjevuje, o co půjde: průzkum bližšího i vzdálenějšího světa, hledání možnosti komunikace a kontaktu, snad touhou po něčem vyšším, než je nám každodenně nabízeno. A na závěr naučení: „je načase pro něco se zapálit / v krematoriu bude pozdě.“

Domnívám se, že půvab koláže spočívá v tom, že se „vystřižené“ objeví v nových a překvapivých sousedstvích a souvislostech. Ale ne nahodile, nýbrž v řádu, který si určil autor. Zdá se mi, že zde autoři přiřkli inscenaci řád ne dost výrazný. Kdyby se použité texty skládaly úplně jinak, dosáhly by stejné matné výsledku. Vše se odehrává jen zcela podle očekávání. Nic překvapivého ani v interpretaci textu ani v situacích. Rozpaky ze závěrečného moralistického zamudrování nerozptýlí ani ironizující (doufám) závěrečná píseň šampiónů. Patrně nezkušenost souboru vedla zřejmě k tomu, že slyšitelnost mluvy byla snížena i v prvních řadách. Též práci v rekvizitou skutečnou (plédy) i imaginární jsou možnosti větší než jen ilustrativně popisné. Nezazářili, ale zaplaťpámbu ani nepopudili.

Miloslav Maršálek

ZEVRUBNÝ PRŮZKUM JEDNÉ BÁSNĚ VOICEBAND.CZ: JSI PROKLAT, MAJITELI

Christian Morgenstern (1871–1914) je básník, který je českou kulturou přivlastněn silným interpretačním gestem překladatele Josefa Hiršala. Ten, jako vyznavač a autor experimentální poezie, převedl Morgensternovu poetiku spočívající na jazyce, jeho deformacích a nečekaném využití gramatického i významového, do polohy blízké poetismu a nonsensu. Ale nemylme se - Morgenstern je hodně pozdní romantik či spíše časný expresionista. Jeho poetický svět šibeničních písní hraje s odkazem gotických tanců smrti i romantických hřbitovních scén, jak je známe z obrazů Caspara Davida Friedricha.

Inscenace Buď proklet, majiteli se vrací k Morgensternově poetice pohledem nezatiženým zažitou interpretací, nevidí v jeho šibeniční písní Das Hemmed jen hříčku, ale pracuje s ní jako s impulsem k zevrubnému průzkumu německého kulturního odkazu: v dobrém i ve zlém.

Inscenace Z.Šturmy mívají charakter koncertu. Tato morgensternovská je ale také obřadem, černou mší, spřeženectvím, smrtáckým rituálem, který oslavuje oběšenec. V řádu jím určeném se originální verze básně přelévá do českých překladů, někdy ve zvuku i ve významu velmi posunutých, přičemž charakter překladu určuje zvukové řešení i aranžmá, sbor je kruhem duchů na šibeničním kopci i masírujícím davem, slovanským kolem i davem fotbalových rowdies. Tanec smrti co chvíli proskočí mezi kabaretními čísly tak, jako mezi slovy košilela, rozkošela, halenin či košláš zaznívá neochvějně Das Hemmed.

Průzkum německého kulturního dědictví (od tanců smrti přes romantické kulisy až k literátskému kabaretu) v jeho kráse i strašlivosti je novým pohledem na Morgensterna v jiné, jeho časovému zařazení a tedy i životnímu pocitu bližší rovině.

Ale abych nezapomněla pro samého autora na inscenaci – sborová recitace nejružnějšími způsoby laděná a rytmizovaná je strhujícím hybatelem, ženoucím dílo vpřed, hrají nejenom hlasy, ale i tváře jednotlivých členů sboru, i přízračná a klidu nedopřávající osoba oběšence – režiséra a dirigenta. Buď proklet, majiteli je inscenace, již se povedlo z jediného bodu otevřít celý okruh asociací a kulturních souvislostí. Ten kruh má možná větší poloměr, než bylo úmyslem inscenátorů.

Alena Zemančíková

BÁSNÍK DNE – ALEXANDRA BERKOVÁ (1949)

Alexandra Berková se narodila 2. července 1949 v Trenčíně. Otec Bohumil Berka byl dirigentem symfonického orchestru a její matka, novinářka, byla z politických důvodů vězněna. Po maturitě na Střední umělecko průmyslové škole sklářské v Kamenickém Šenově studovala v letech 1968–1973 na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze češtinu a výtvarnou výchovu. Studium absolvovala diplomovou prací o literárně kritických sporech Karla Čapka ve třicátých letech, později práci rozšířila na rigorózní (PhDr. 1980).

V roce 1975 se provdala za akademického malíře Vladimíra Nováka, člena skupiny 12/15.

V letech 1973–1981 pracovala jako redaktorka v nakladatelstvích Svoboda a Československý spisovatel. Od roku 1982 měla svobodné povolání a věnovala se převážně literatuře. O sedm let později se podílela na založení Obce spisovatelů a spoluzaložila Hejno českých spisovatelů Mamut. Je autorkou knihy povídek Knížka s červeným obalem (Práce, 1986) a několika novel: Magorie, aneb příběh Velké lásky (Horizont, 1989), za níž dostala v roce 1991 cenu Egona Hostovského. V roce 1993 vyšla v nakladatelství Petrov novela Utrpení oddaného Všiváka a o sedm let později novela Temná láska. Roku 2004 vydala svůj poslední román Banální příběh. Jako scenáristka se podílela na filmech: Pánská jízda (1983, režie K. Smyczek), Bumerang (1986, režie K. Smyczek), Dva t. č. v zel. Hl. dvě veselé nekuřačky... (1986, režie K. Smyczek), Dámská jízda (1987, režie V. Olmer), Co teď a co potom? (1991, režie H. Bočan). V současné době se průběžně věnuje publicistice, vyučuje tvůrčí psaní na Gymnáziu Josefa Škvoreckého, Vyšší odborné škole a Literární akademii Josefa Škvoreckého v Praze.

V současné době vnímá Alexandru Berkovou širší veřejnost pouze jako feministickou publicistku a televizní scenáristku než jako publicistku, a to i přes to, že je považovaná za jeden z nejzajímavějších literárních objevů osmdesátých let. Na Wolkrově Prostějově ji chceme představit jako většinovou prozaičku, která má ovšem blízko i k poezii. Feministický náhled na mezilidské vztahy jí řadí k malému množství českých autorek, které píší literaturu pro ženy a to bez směřování k „červené“ knihovně. Ve své tvorbě se často zajímá o ženský náhled na svět i o vnitřní stavy ženy. Mnozí nazývají tvorbu Berkové jako amatérskou. Experimentuje s formou příběhu, mění psychologická hlediska vypravěče a tak vzniká zlomkovitost, přirovnávána k filmovému střihu, a nesoudržnost příběhu. Výjimku tvoří pouze její poslední román Banální příběh, kde sice najdeme krátké kapitoly připomínající jednotlivé filmové záběry, ale oproti jiným dílům dodržuje chronologickou výstavbu vyprávěného.

Berková většinou neupřednostňuje motiv díla, ale jazyk jako takový. Různě s ním experimentuje a zkoumá jeho mnohovýznamovou funkci, využití. Díky tomu se v tragických osudech hrdinů, silných žen, často vyskytuje komičnost spjící až ke grotesknosti. Nehraje si pouze s jazykem, ale i s textem. Středí pohled vypravěče, ale i vyprávěčské styly, postupy, literární žánry, mění charakter dialogů a tak podobně. Již v Knížce s červeným obalem spatřujeme autorčinu oblibu v příbězích, které nejsou ucelené. Čtenář si ho utváří sám z množství dialogů, situací, pohledů, skutečných i imaginárních světů.

Berková tak svou tvorbou boří představy o ženské literatuře. Její hrdinky jsou uvězněny ve světě přežitých, patriarchálních hodnot, ale nestávají se jejich obětí. Obtížnou situaci hrdinek není vinou pouze pokřivený svět a okolí ženy, nýbrž i ona samotná.

Kritik Milan Suchoň píše: „*Jména se mění, divenka od povídky k povídce dospívá. Sbírá zkušenosti. Zkušenosti jsou neuzavřené a nezobecněné, prostupují se, stejně jako se prostupují hlasy ve volném společenství dialogu. Každý si může povědět své, propletenost a prostupnost je totožná s otevřeností významu a účasti. Všechny prázny (...) nevydají na ucelený charakter a příběh. Jsou to úryvky, pozorování, poznámky, anekdoty, etudy, náčrty a hry, pokusy uchytit se v proudu dění a nalézt si v něm místo a nechat se unášet s sebou, ale vydobývat se z trapnosti, klamu a podrobenosti.*“

ROZHOVOR S LUCÍ GABROVSKOU, KTERÁ V RÁMCÍ II. KATEGORIE RECITOVALA TEXT OD ALEXANDRY BERKOVÉ NAZDAR ANČO!

Čemu jinému se mimo recitování věnuješ?

Odmaturovala jsem na obchodní akademii v Praze a chystám se studovat provoz a ekonomiku na České zemědělské univerzitě. Jako malá jsem poslouchala Címrmany. Na základní škole mě paní učitelka Marie Merkleová přihlásila na pražské Vajíčko (později pod názvem Poetické setkání), kde jsem měla připravenou většinou prózu a krátkou básničku. Poté se mě ujala paní profesorka Zoja Oubramová a pod jejím vedením jsem se už zúčastnila Kalichu. Chodím často i do Stavovského divadla, Divadla v Celetné nebo Ypsilonky.

Na jakých jiných projektech se podílíš?

Se ZUŠ Prosek jsme inscenovali Poklad na stříbrném jezeře, pantomimickou hru Tenis nebo jsme „zdrnsili“ Červenou Karkulku, pak od Čapka Povídky z jedné kapsy, kde hrají maminku v případě s ukradeným dítětem. Ve škole hrají v Cestě kolem světa.

Patříš pouze do souboru ZUŠ Prosek?

Patřím do Oldstar z Dismanova rozhlasového souboru, kde spadám do sekce Anarchisté. Nebouříme se, děláme spíš netradiční, alternativní projekty. V loňském roce například Veselohru na mostě od Klicpery a teď jsme v motolských garážích odehráli Beatniky pod vedením Zuzky Malé.

Jak si vybíráš autory, které recituješ?

Dřív jsem si vybírala z textů, které byly připravené, ale teď už si je volím sama.

Od Alexandry Berkové jsem četla Magorii a Knihu s červeným obalem. Na Vajíčku jsem od ní recitovala i Milostnou. Dále jsem recitovala Betty Macdonaldovou, Josefa Kainara. Z dramatiků mám ráda Moldonyho, Barcu, Shakespeara. Z her pak Pygmalion, Sen noci svatojánské a Krvavou svatbu.

Jaký je podle tebe rozdíl mezi Kalichem a Wolkrovým Prostějovem?

Kalich je přátelštější, osobitější než WP, ale možná je to tím, že na Kalichu mám přátele.

OHLASY

S prací Alexandry Berkové jsem se před časem setkala, protože se zabývám prací s mladými recitátory. Z její knížky Knížka s červeným obalem, jsme použili jednu část, zaujala mě jazyková forma, kterou to je napsané. Dělal jsem i představení z knihy i z Magorie, je to něco mezi prózou a básnickou prózou.

Zoja Oubramová

Čtu s velkým zájmem všechno z její tvorby. Seznámila jsem se s ní v devadesátých letech v Plzni. Magorie má silnou poetickou funkci a mě to tehdy okouzlo, používá způsob, který umožňuje velmi ostrými řezy společnosti ukázat vztah mezi pohlavími. Je mi líto, že toho nepíše víc, nepočítám za její literární dílo knižní přepracování televizních scénářů, protože se přizpůsobují televizi, která je zkresluje. Do české literatury vnesla cosi zvláštního. Za minulého režimu, kdy se tatínkům poskytoval servis, maminky dělali posluhovačky a vkládaly své naděje do dcer, u kterých se ovšem stejně předpokládalo, že budou sloužit.

Alena Zemančíková

Zaujalo mě několik filmů, ke kterým psala scénáře, zejména pak Bumerang a Dámská jízda. Začala jsem se více zajímat o její práci a přečetla si Knížku s červeným obalem, později pak Všiváka a Tajemnou lásku. Líbí se mi její práce s jazykem, blufování, jeho občasná strohost spojená s jemnou poetičností. Nikdy si nejsem jistá, na čem hrdinka v Berkové příbězích je, a baví mě si dodatečně spojovat souvislosti ve zdánlivě těžko uchopitelných příbězích.

Vlasta Škrivánková

MINIROMÁN

Za týden někdo zaklepal a vešel Karel a sedl si a řekl, doufám, že neruším, vypadáš báječně, a nabídl mámě cigaretu. A máma řekla, děkuju, nekouřím, co bys rád. On řekl, chtěl jsem tě jenom vidět, máma mlčela a on řekl, slyšel jsem, že s někým chodíš, doufám, že to není nic vážného, máma mlčela a on řekl, dej na sebe pozor, člověk tvého formátu by neměl zysknout u plotny, a máma řekla, není to vážné, je to veselé, čekám dítě a budu se vdávat. On řekl, jsi naivka, plodit děti dovedou i králíci, ale specialistů ve tvém oboru je málo. Potom řekl, seženu ti doktora a můžem to dát zase dohromady, a máma řekla, děkuju, ale nechci. A on řekl, na nějaké romantismy nemám čas. Máma mlčela a on řekl, jsem na všechno vždycky sám a nemůžu být pořád roztomilý, to prostě musíš pochopit, proto tě mám. Máma řekla, nemáš, a on řekl, nebud hloupá, jako se mnou se nebudeš mít s nikým a nedělej drahoty, to já nemám rád, ty víš moc dobře, že to nemám rád. Máma řekla, vím, a on řekl, tak vidíš, já chci mít čisté košile a nejsem ochoten žrát konzervy, protože žena píše román. A máma řekla, říkal jsi něco o plotně, a on řekl, nechytej mě za slovo, ty mě vždycky chytáš za slovo a to mě rozčiluje, tak mě nerozčiluj a tu svoji avantýru si klidně nech, i tu nepřijemnost jsem ochoten zlikvidovat. Vidíš, další starost, a zapálil si cigaretu. Máma řekla, jak je možné, že jsem s tebou vydržela skoro dva roky, a on řekl, to já vydržel s tebou a jsem ochoten to vydržet dál, protože tě potřebuju, to přiznávám, potřebuju tě.

Připravila Klára Klenková

Ukázka z knihy Knížka s červeným obalem (Petrov, 2003)

VÝKON DNE

Studenti v průběhu dnešních recitací zpovídali diváky recitací a pídili se po tom, kdo že je jednotlivých kategoriích nejvíce zaujal. Respondenti byli náhodní a zde uvádíme ty recitátory, o kterých se mluvílo nejvíc.

V I. kategorii to byli:

Jakub Krejča
zajímavý text, vcítla jsem se do toho kluka, věřila jsem mu to
Tereza Sadílková
moc pěkný, přirozený
Kryštof Bartoš
líbilo se mi to, protože to bylo zábavný
dále pak Hana Kubátová, Marek Mikulášek, Hana Kubátová, Karolína Růžová

Jiná skupinka studentů mapovala II. kategorii:

7 hlasů patří Lucii Páchové s textem „Montáž z Technologie textů“ od J. Hiršala / B. Grogrová
dost zajímavé pojetí / neobvyklé sdělení textu / originalita / příjemný hlas / jiné, šilené / nevšední

4 hlasy patří Anně Losové s textem „Noc s lachtanem“ od Tomáše Přidala
dala do toho vše / emotivní / přirozené / odvážné

4 hlasy patří Martinovi Barchánkovi s textem „Bertránův příběh“ od Jaroslava Rudiše
nejvíce věrohodné / přirozené / šíl se s postavou

6 hlasů patří Lucii Gabrovské s textem „Nazdar Ančo“ od Alexandry Berkové
přirozené, hravé / sedělo to na ni / bylo vidět, že přemýšlela / příjemná / sympatická / živé provedení

Ve III. kategorii nejvíce zaujali tito:

Lenka Korbelová
přišla mi charismatická a má krásnou dynamiku hlasu
Lukáš Horáček
Měl hezký přednes a krásný příběh
Dále pak Vojtěch Johaník, Jitka Kubínová, Michal Musil

Zprávička

Rozborový seminář sólistů

Rozborové semináře recitátorů sólistů se uskuteční v pátek 22. 6. ve Spolkové části Národního domu, boční vchod do divadla z ulice Vápenice:
I. kategorie: Červený salónek
II. kategorie: Přednáškový sál
III. kategorie: šatna č. 4 v 1. patře

Ztráty a nálezy

Našli se sluchátka značky SONY. Pokud je někdo postrádá, necht' si je vyzvedne v redakci WP. Před vydáním bude podroben výslechu, jak ztracený předmět vypadá.

POHLED DO RECITÁTOROVY DUŠE

Rozhovor s Vojtěchem Johaníkem, recitátorem ze III. kategorie

Pokolikáté už jsi na WP?
Podruhé jako soutěžící a potřetí jako host.

Jak vnímáš Prostějov jako festivalové město?
Výborný! Miluju to tady! Hlavně ty lidi, který se sejdou u poezie. Atmosféra je tu boží! Dozvíme se tady spoustu informací, prostě kulturní nával, a restaurace Ječmínek a 12 opic jsou prostě nejlepší. No a taky máme skvělý hotel – Avion. (To je 10 sekund od divadla)

Zaujal nás tvůj text (I. Pekárková, Dům u zmoklé hrdličky), proč zrovna on? Kde jsi ho našel?
Připadalo mi to vtipný. Hlavně když se to vezme z té chlapské strany. Byla to taková malá „provokace“. Když si někdo může dělat srandu ze smrti, tak proč já bych nemohl z tohohle.
Text mi našla „šéfová“. Chtěla to dát nějaký holce, ale žádné se do toho nechtělo, tak jsem se toho ujal já.

Byl jsi nervózní?
Nervózní jsem pokaždé, někdy víc někdy míň. Když hraju divadlo, tak tréma ze mě spadne tehdy, když vstoupím na jeviště. Ale když recituji, je to horší. Dostanu se do takové křeče, chvíli mi trvá, než se proberu, začnou se mi klepat kolena (Hlavně to levé. To nesnáším!).

Jak vnímáš svoji kategorii?
z mojí kategorie mám strach. Je tu spousta skvělých a talentovaných lidí, tak uvidíme, jak to dopadne.

A teď tě vyslechneme z jiné strany...

Co škola? Rodina? Přátelé, holky a pod.?
Střední školu mám CNC. V dramátku jsem čtvrtým rokem. Právě jsem se dostal na JAMU na dramatickou výchovu. Hrozně se tam těším. Bude tam nové prostředí, noví lidi. Budu se starat sám o sebe. Mám určitá očekávání, tak doufám, že se splní.

Jaká očekávání?
Člověk si bude dělat, co chce. Seznámím se s prací ve skupině, osobnostně mě to někam šoupne (doufám). Navíc je tam spousta holek.

Balíš holky na básničky?
Jednou jsem to zkusil, ale nějak to nevyšlo. Chtěl jsem recitovat sonet od Shakespeara, ale když přišlo na věc, měl jsem okno. Od té doby už nikdy romantika, radši balím holky na vtipky.
holky z Plzně BALU

ROZHOVOR S JITKOU KUBÍNOVOU

Proč sis vybrala tento text?
Fráňu (Šrámk) jsem si vybrala, protože to je profláklý a Dědečka, protože se mi líbila ta ironie.

Kolikrát jsi tady už byla?
Jsem tady prvním rokem.

Jíš něco speciálního před výkonem?
Ne, jsem nervózní a nejím, mám křeče (a ještě něco, co nechce aby se otisklo, ale to nám teda neměla říkat, že? Hoho)

Máš nějaký zlozvyk?
No, jsem moc důvěřivá, vztahovačná a vzteká.

A jak se ti tu zatím líbí?
Je to chabý, trochu smutný, a není žádné open air divadlo.

kluci z Plzně

PROBĚHLY PRVNÍ DISKUZE S POROTOU NAD DIVADLY POEZIE

Včera od 21:30 proběhla první diskuze s lektory divadel poezie a již při prvním rozboru představení Studia Dagmar Kdyby bylo nebe... se ukázalo, že otázek, které má publikum na srdci, je více než dost a tak se diskuze protáhla do pozdních nočních hodin.

Pořadí, ve kterém se představení rozebírala, bylo trochu zpřeházené a tak okamžitě vznikl most mezi textem, který je vzpomínkou na koncentrační tábor od F. Fenelové a ukázkou různých překladů Šibeniční písně od Christiana Morgensterna v podání Voicebandu.cz. Rozpoutala se debata o odkazu německé kultury: a do jaké míry se tyto vlivy odrazily v inscenaci Jsi proklet, majiteli!? Tato dvě představení evidentně zanechala v divácích hlubokou stopu a jejich rozbor byl opravdu důsledný. Režiséři obou inscenací se k připomínkám vyjádřili a pokusili se i vysvětlit svůj režijní záměr částí, které se publiku zdály rozporuplné.

Následoval rozbor představení Tragaču, tragaču stejnojmenné recitační skupiny. Toto představení vyvolalo menší „boj o českou kulturu“ vzhledem k zvoleným textům. Je pravda, že se nám Mládek vpašoval do lidové poezie? Na to navázala kauza estrádnosti této inscenace.

Rozbor zbylých dvou inscenací už žádné velké diskuze nevyvolal. Ema Záměčnicková sama přiznala, že Jesličky letos nepřivezly zrovna „to nejlepší“, a Pražané ze ZUŠ Prosek si zase společně s porotou mohli zalamentovat nad tím, že ne vždy se představení povede.

Irena Chmelová

SOUBORY, KTERÉ DNES UVIDÍTE, SE PŘEDSTAVUJÍ...

MIMO PATRO – DIVADLO POEZIE ZUŠ LIBEREC: LODNÍ DENÍK

Lodní deník Víta Kremličky byl pro mě na počátku 90. let literární událostí – a kdykoliv jsem se k tomu textu později vrátil, znovu jsem se skvěle bavil tím, jak svobodně si autor skáče z postavy na postavu, z věci na věc, ze slova na slovo. Vyprávění se střídá s básněmi, říkadly a příslovími, děj se neustále láme do nových a nových prostředí. Postavy nevyzpytatelně mění svoji identitu a dokonce i pohlaví, nabírají podobu různých hrdinů z dobrodružné četby, bez varování přecházejí jedna v druhou. Čtenář je tak až do poslední stránky Lodního deníku soustavně maten, což může vnímat jako zlomyslnost, ale ta zlomyslnost je ve skutečnosti neuvěřitelně štedrá a přátelská.

A tak i při divadelní úpravě Lodního deníku jsme se poctivě řídili větou, která asi nejlíp vystihuje Kremličkův autorský záměr:

„Snad chápeš. Myslí si alespoň, že chápeš.

Domnívej se alespoň, že si myslíš, že chápeš.“

Byl jsem nadšený tím, jak rychle na členy souboru přeskočila jiskra. Počáteční obavy, že vytvoříme nějaké nové tíživé nesrozumitelné monstrum, jakým byl pro diváky loni náš pokus o Rimbauda, se rychle rozplynuly, protože Kremličkovy věty doslova jiskří přirozeným vtipem:

„Už to mám! Robert! Dnes má narozeniny Robert! Zítra má narozeniny Vladěna, pozítří Bohuna, potom Můna, po ní lokotka, pak milivolt a potom lino. Zastavím se u Bertíka, popřeju mu a bude to z krku.“

Kompoziční otevřenost Lodního deníku nám každopádně poskytla dostatečný prostor k tomu, abychom představení založili především na jazykové hře a volném rozvíjení představ. Stylizace jednotlivých scén na nás přitom kladla zajímavé herecké nároky: bylo potřeba naučit se té pravé selské zatvrzelosti, westernové přitroubllosti, zvatlavé zamilovanosti, vůdcovské agresivitě, dívčí prostoduchosti...

Mnohému divákovi bude jistě scházet souvislejší děj, logická návaznost scén nebo alespoň soubor jasně definovaných postav. Nám nezbude než přikývnout, že takovým nárokům těžko dostojíme. A to nejen kvůli textu, který jsme si vybrali.

Je totiž velký rozdíl, v čem kdo spatřuje to pravé dobrodružství.

Jaromír Typlt

Autor divadelní úpravy textu a režie

Vít Kremlička (1962) je vedle Jáchyma Topola, Jiřího H. Krchovského a Petra Placáka jedním z nejznámějších autorů českého undergroundu 80. let. Kromě sbírek básní vydal i několik próz, z nichž největší ohlas si získal právě Lodní deník, který vyšel v roce 1991 (edice Revolver Revue) a svému autorovi přinesl Cenu Jiřího Ortena.

Kremlička doprovodil knihu následujícím prohlášením:

„Lodní deník mi diktovala úzkost v rozmezí let 1984–1990. Do textu jsou včleněny i slabiky, slova, věty a odstavce, pocházející z jiných knih nebo vzpomínek na ně (výzva všem hnidopichům!). Laskavě čtenáře ubezpečuji, že při případném přístě bude ve výběru slov ostražitější.“

Studentské divadlo poezie Mimo patro vzniklo začátkem roku 2006 jako samostatný soubor v rámci

literárně-dramatického oboru Základní umělecké školy v Liberci. S představením na motivy textů Arthura Rimbauda „Jednomu nerozumím“ postoupilo do finále 49. ročníku Wolkrova Prostějova. V únoru 2007 mělo v Liberci premiéru představení „Lodní deník“.

::evrybáby::

osmá sedí u stolu,

pojíždá mou mrtvolu

O představení: Osmá sedí u stolu, pojíždá

mou mrtvolu je naše třetí autorské představení.

Vzniklo jako koláž, při diskusích a našich trénincích inspirovaných původně tématem zvyku, zvyklostí a rituálů. Postupně se bobtnající materiál z formoval do scénického tvaru, který nabízí náhled na iniciační okamžiky ženy. Je to našich rituálůch vysněných, všedních, chtěných i zapřených. o snech, o bolestech, o potřebě, odnes asi potřebě rituálu, jejich ztrátách i nalézání. Taký o svatbě, svatbách a svatbičkách.

O souboru: všechny jsme a nebo ještě nedávno

byly studentky Západočeské univerzity v Plzni. Nebyli bychom se asi nikdy nepotkali (každá máme jiný kmenový obor) nebyť Ateliéru dramatické výchovy na tamní pedagogické fakultě, jehož jsme dnes absolventským ročníkem. Vedl ho tehdy Roman Černík. V prvním ročníku jsem dostali nabídku jet na letní divadelní seminář do Rakouska. Byla to pro nás výzva. Během týdne jsme tenkrát dali dohromady základ pro první naše představení, které se pak dokonce před dvěma lety pod názvem **Útržky z rodinného alba** hrálo i na Wolkrově Prostějově. Tak se z nás stal soubor, Roman nám zůstal.

Dnes úzce spolupracujeme s plzeňským centrem **JOHAN** (jsem jím produkovány a pod ním děláme své další projekty), s JOHANem se točíme kolem „Jižáku“ (Otevřený komunikační prostor Moving Station v bývalém nádraží). Jižáku jsme také věnovaly naše loňské představení **Ostrov Alba**.

SOUBOR VRZ+D: FALEŠNÝ AUTOSTOP

Byl jsem sám...jenom s nápadem a textem. Vojta Johaník, povídka Falešný autostop a chuť hrát. Ale s kým? Přísná kritéria mého výběru splnila pouze ona, Zuzanka Fillingerová, ááá... a už jsme byli dva. Potřebovali jsme od(p)bornou pomoc, které se bez dlouhého přemlouvání ujala Radečka Mrázová. A začalo tvořeníčko tvoření, dohadování, improvizace, hádky a zkoušení ve třech. Do naší trojky uhradil ještě klavírní blesk v podobě Davida Janíka, nejdřív jen hudbou mrtvou (rozuměj nahranou), pak ale zcela resuscitovanou...i s ním... A už jsme byli čtyři... vlastně pět nás bylo...ještě s Milanem Kunderou a jeho povídkou, ve které se změní zpočátku nevinná hra v něco...v něco...však uvidíte...

Vojtěch Johaník

POREVOLUČNÍ LÉTA DO ROKU 1996 – ROKY ZMĚN

Revoluce Wolkrov Prostějov rozhodně neovlivnila v náhlém ochladnutí zájmu o poezii. Počet sólových recitátorů a souborů, kteří se zúčastnili soutěže, byl srovnatelný s předchozími ročníky. Přednášeči si mohli po dlouhé době vybrat a nastudovat dva texty dle vlastního výběru bez tématického omezení.

Samozřejmě i osud WP byl nejistý. Náhle omezené finanční prostředky se odrazily na době trvání festivalu. Diskuze o krizi divadel poezie a stagnaci amatérského českého přednesu byla vyvrácena úspěchem finalistů na Poděbradských dnech poezie, kde soutěžili s posluchači uměleckých škol a mladými profesionály. Tím byl i potvrzen přínos Wolkrova Prostějova na vývoji uměleckého přednesu.

O organizaci se roku 1991, po úplném doznění dlouhodobé systematické práce metodiků, postaralo regionální osvětové středisko ROSA. Opět se zde objevil pokus zavést rozdělení sólistů do dvou kategorií. Na rozdílnost v životním rozhledu mezi devatenáctiletým a třicetiletým člověkem snad ani není nutné upozorňovat a tak se organizátoři vrátili k funkčnímu modelu.

Následující rok ROSU nahradil kulturní klub DUHA ve spolupráci s ARTAMOU Praha, za podpory Ministerstva kultury ČR a Městského úřadu v Prostějově. Byly vytvořeny nové propozice. Rozdělení do třech kategorií zaznamenalo změnu ve věkovém omezení. Soutěžít v I. kategorii mohli sóloví recitátoři po ukončení povinné školní docházky nebo odpovídající třídy víceletého gymnázia do 17 let. Do II. kategorie spadali recitátoři od 18 do 20 let a III. kategorie byla od 21 do 35 roku.

Došlo k vytvoření nesoutěžní, tzv. open části. Zde mohl účinkovat jakýkoli soubor či jednotlivec, i přestože se předtím nezúčastnil výběrových kol. Vystoupení se domlouvalo přímo na místě s pořadateli. Vytvořením této části bylo možno vidět více souborů, a tak se z vystoupení divadel poezie stala přehlídka. Soubory mezi sebou nesoupeřily, protože žádné ceny nebyly divadlům poezie udělovány. Tato otevřená část festivalu fungovala pouze čtyři roky. V roce 1996 od ní organizátoři upustili, protože se navýšil počet souborů, které byly vybrány v regionálních kolech. Oceněný soubor byl zároveň nominován na Jiráskův Hronov.

I přes změny v přípravném týmu a nejisté porevoluční období, které mohlo pro Prostějov znamenat konec jedné z velmi zajímavých tradic, festival přetrvál nejen díky obětavé práci organizátorů, ale také díky neutuchajícímu nadšení recitátorů a souborů divadel poezie.

Za zmínku určitě stojí i fakt, že díky nové organizační struktuře (spolupráce DUHA a ARTAMA) se účastníkům dostalo a stále se jim dostává, kromě přítomnosti seminářů a lektorů, i teorie na papíře. Jsou to Např.: Tvar slova v přednesu od Jiřiny Hůrkové, Orten v divadle poezie od Jiřiny Hůrkové a Jana Roubala, Mimojazykové prostředky v uměleckém přednesu od Vítězslavy Šrámkové. Poetické divadlo/ Divadlo poezie od Marka Pivovara a Vítězslavy Šámkové a mnoho dalších.

Irena Chmelová

HISTORIE WOLKROVA PROSTĚJOVA – III. DÍL

VIDĚNÍ SVĚTA ALENY ZEMANČÍKOVÉ

Jak vzpomínáte na Wolkrovův Prostějov?

Poprvé jsem byla na Wolkrově Prostějově v roce 1971 jako recitátorka první kategorie. O dva roky později jsme přijeli s plzeňským divadlem Dominik s hrou španělského autora, který se přátelil se španělským surrealisty, Louisem Bunuelem a dalšími, Ramóna Gómeze de la Serna.. Sestavila jsem scénář z jeho Gregorií s názvem Co vykřikují věci a získali jsme cenu poroty, k našemu překvapení, protože jsme nejeli do Prostějova s tak velkou ambicí. Stouplo nám sebevědomí. Příští rok tam jsme už jeli s ambicí, s inscenací jednoho bulharského spisovatele, autora magického realismu Jordana Radičkova. Z jeho souboru povídek, kde postavy přecházejí z jedné do druhé, nazvaného Střelný slabikář. Vybrali jsme kapitolu Chléb, která vypráví příběh pekaře, a opět jsme získali cenu poroty. V roce 1975 jsme chtěli sehrát představení ze středověkých textů o kostnickém koncilu - my jsme to ovšem cítili jako inscenaci o politickém procesu - a to nám zakázali, takže to hráli ilegálně mimo program. Poté jsem WP několik let nenavštívila. Vrátila jsem se na sklonku normalizace v roce 1985. Tehdy mi připadalo, že když se člověk vrací na stejné místo, musí s něčím novým přijít, a tak jsem se vrátila jako recitátor do třetí kategorie dvakrát. Do té doby, než jsem získala zaměstnání v Západočeském divadle v Chebu jako dramaturgyně. Pak jsem do Prostějova začala jezdit jako lektor a porotce.

Jakým dojmem na vás WP působil?

Přijela jsem z malého pohraničního městečka Tachov v západních Čechách a Prostějov byl pro mě velké město, působilo to na mě tak organizované komunisticky. Nemůžu si pomoci, samozřejmě z těch divadel jsem viděla Divadlo Na okraji a tím jsem byla fascinovaná, ale ostatní byly v podstatě sborové recitace na pomezí agitky, přehlídka byla i mnohem masovější, odehrávalo se to v různých prostorách. Soutěž v sólové recitaci se pro mou kategorii

odehrávala v Domě pionýrů, stáli jsme na stupínku jako ve škole a všechno se nahrávalo pro rozhlas. Měla jsem z toho pocit osobní důležitosti, který jsem nikdy nezažila, ale že by mě to povzneslo, se říct nedá. I ten repertoár byl omezený, výběr básní byl stereotypní, byli to často recitátoři, se kterými něco nacvičil učitel na střední škole. Připadalo mi, že ten oficiální obal Wolkrova Prostějova se dělá víc pro funkcionáře než pro recitátory. To se změnilo, když jsem se začala účastnit soutěže divadel, ta byla méně oficiální a bylo v ní více prostoru pro svobodné diskuse. Milovala jsem debaty s porotou, protože to byla v podstatě myšlenková dílna. Mluvílo se tam zasvěceně a svobodně díky prostoru amatérské činnosti, jednalo se o uměleckou svobodu, nebo naopak nesvobodu.

Jaká osobnost vás na WP inspirovala?

V úplné první fázi na mě ohromným dojmem zapůsobila paní Julie Charvátová. Osobnost, která vlivem neochoty k politickému kompromisu a snad i kvůli vztahu k Františku Hrubínovi nešla cestou jevištního umění, ale za to se věnovala uměleckému přednesu. Její recitál mi přišel trochu zastaralý, ale fascinovala mě ona jako osobnost, jako krásná dáma, která se vymykala funkcionářskému prostředí a která v sobě nesla tu kulturu a kultivovanost i smysl pro estetiku života. Byl to pro mě vzor lidský. Pokud jde o inspiraci divadelní, tak mě ovlivnil Radim Vašínska, ale i Miky Jelínek z Divadla Na okraji, který byl interpret slova, ale současně hudební skladatel a hudebník. Symbolizoval pro mě spojení slova a hudby, hrál v inscenaci i něco, co se k poezii mělo zdánlivě nehodit, ale právě ta práce s hudebním plánem a kontrastem mě velmi okouznil i ovlivnil. Je to v podstatě to, co dneska v rozhlase dělám.

Jaké jiné přehlídky navštěvujete?

Chodím do poroty na přehlídku v západních Čechách, poslední dva roky i ve východních Čechách, akce jsou svobodomyšlné, velmi otevřené, nekonvenční. Vždycky jsem si na Prostějovu velmi považovala vysoké intelektuální úroveň, protože přece jenom divadlo poezie, o přednesu nemluvě, pracuje s textem, s kterým někdo před tím už literárně pracoval, s komplikovanou předlohou, jejíž význam je třeba napřed odhalit. Je to disciplína, kterou dělá člověk, který má vztah k intelektuálním stránkám lidského života. Vždycky jsem se tady něco dozvěděla, setkala jsem se s autory, které bych jinde neobjevila, a tím se podle mě Prostějov liší třeba od Třebíče nebo Šrámkova Písku.

Jakou roli přikládáte poezii v životě?

Mám vztah k poezii jako ke způsobu vidění světa, k metaforickému uchopení skutečnosti, i k lyrickému pocitu, jak jsem ji chápala v mládí. Později jsem přišla na to, že poezie a i ten lyrický přístup k světu vůbec nemusí znamenat změkčilost, že tento způsob umožňuje obrazem vyjádřit i něco, co je kruté nebo životně tvrdé, nebo bídné, nebo nějakým způsobem nepřátelské. To samozřejmě souvisí s prací s jazykem, jazykovou hrou, ale zase: hra nemusí být hříčka, může vést člověka k tomu, aby vyjádřil něco mnohem

strašlivějšího, ošklivějšího, ale i zásadnějšího, hlubšího, než dokáže běžná plynulá řeč, kterou používáme. V tom je poezie mocná a nepřekonatelná.

V současné české kultuře existuje jeden tvůrce, který tohle umí výsostně, pracuje od opery až po komorní divadlo poezie, známe ho pod uměleckým jménem Jan Antonín Pitínský. To je podle mě člověk, který v současné české divadelní kultuře tento způsob vidění a uchopení světa má.

Napsala jste několik článků o feminizmu, vidíte podstatný rozdíl mezi poezií psanou ženami a muži?

Sexuální revoluce, která v Evropě proběhla v 60. letech, se středoevropanů – tedy těch v komunistických zemích - příliš nedotkla. Po převratu v roce 89 padla tabu. Ženská erotika je přirozeně jiná než mužská erotika. Jsou básnířky, které to reprezentují, někdy i kvůli své sexuální orientaci, jako například Svatava Antoňová, která se podle mě vědomě rozhodla zobrazovat i ženskou sexualitu až drasticky.

Jsou autorky, básnířky, jako například Viola Fischerová, na jejímž stylu mi nepříjde, že by psala ženštěji než její kolegové muži. Snad se ženy nezabývají básnickým hračkářstvím, mystifikací jako např. Ivan Wernisch. Jinak si myslím, že ten objektivní svět vidíme stejně, ale ze svého pohledu máme jiné pocity ze vztahů..

Z jakého důvodu se neobjevuje poezie v médiích?

Podpora české kultury je ostudná, jako kdybychom žili v zapadlé primitivní zemi, státní rozpočet na kulturu v roce 2006 nebyl ani půl procenta. Ani nejprominentnější kulturní časopis nedostane od státu příspěvek, který by uhradil polovinu jeho výdajů. Denní tisk se strašně bulvarizuje, vydavatelé ho berou jako obchodní artikl a poezie žádné noviny neprodává. Poetické texty najdeme v „bezvýznamných“ tiskovinách jako jsou Literární noviny nebo Tvar, A2, Host. To jsou menšinové tiskoviny. Člověk ovšem poezii v denním tisku najde, jenom se musí stát básníkem kolářovského střihu, aby tu poetickou funkci své bytosti uměl zapojit do četby novin a konkrétní báseň si vytvořil. V naší žurnalistice máme výborné fotografie a fotografie jsou někdy mnohem pravdivější než samotný text. Z každého textu v deníku si můžeme vnitřní metodou koláže vytvořit mnoho pozoruhodných básní, při tom ovšem člověk musí tak trochu „být básníkem“. Ale je to krásná a životadárna hra.

Masové médium je ovšem rozhlas a tam je poezie dost, na kulturní stanici Vltava se objevuje v nejlepších časech. I ČT2 vysílá něco z poezie v časech a kontextech, které ji nezesměšňují, jako tomu bylo za časů Nedělních chviliek poezie. Veřejnoprávní média dělají, co je v jejich silách, ale pokud jde o masová média, tak tam se vzdejme naděje: poezie opravdu není pro každého.

Rozhovor vedla Klára Klenková

PROGRAM NA ZÍTRA

8:30–10:30 | **záklusí MD | ROZBOROVÉ SEMINÁŘE** |
recitátoři sólisté

11:00 | **divadelní sál MD | PO MALINÁCH – Hradec Králové** |
GÉNIOVÉ – W. Bauer/E. Turnovský | scénář: Josef Tejl

12:00 | **divadelní sál MD | DIVADÉLKO MÚZIKA – Sezimovo**
Ústí | KRÁL LÁVRA | K. H. Borovský | scénář: Miloš Smetana

14:00–15:30 | **divadelní sál MD | DOSTI BYLO POEZIE?**

18:30 | **DUHA | Miroslav Kubes – KAMILA | Beatnická próza**
výrazné prostějovské osobnosti 70. let. | Mirek KOVÁŘÍK,
hudební improvizace Miša ZIKMUND

20:00 | **ZÁVĚREČNÝ VEČER 50. ROČNÍKU WP** | **Přehlídka**
laureátů, předání cen

21:30 | **DOSTI BYLO POEZIE?** | *Tak to už teď, vážení a milí,*
záleží jen a jen na vás!

MĚSTO KONTRASTŮ

Na Prostějově mě zaujalo, do jaké míry se jedná o město „kontrastní“. Ležíte v parku, v oáze klidu, a vedle Vás jezdí kamiony, autobusy a další motorová vozidla. Historická architektura splývá s nápisy barů, nonstopů a restaurací. Jeden kontrast mě však uchvátí pokaždé, když kolem něj kráčím. Fascinuje mě, přitahuje, na druhé straně odpuzuje a znechucuje. Je to budova baru Trio. Neuvěřitelný výplod něčí zvrhlé fantazie, kterou další zvrhlá fantazie umístila do sousedství památníku a sochy nejznámějšího rodáka Prostějova. Nikdy jsem nebyl uvnitř. Pohled na interiéry by ve mně zkrátka nemohl vzbudit už nic silnějšího. A tak vedle sebe stojí nejkrásnější a nejděsivější věci Prostějova – pateticky krásná socha básníka a nechutně odporná stavba. Ten obraz budu v sobě mít do smrti. Pokaždé, když zazní slovo Prostějov, vybaví se mi ten pohled. Paříž – Eiffelovka, Londýn – Big Ben, Prostějov – kostka, vedle které se tyčí Wolkerova socha. Ale místní obyvatelé by měli být rádi. Existují totiž i města, jejichž jména nevyvolávají žádné obrazové asociace.

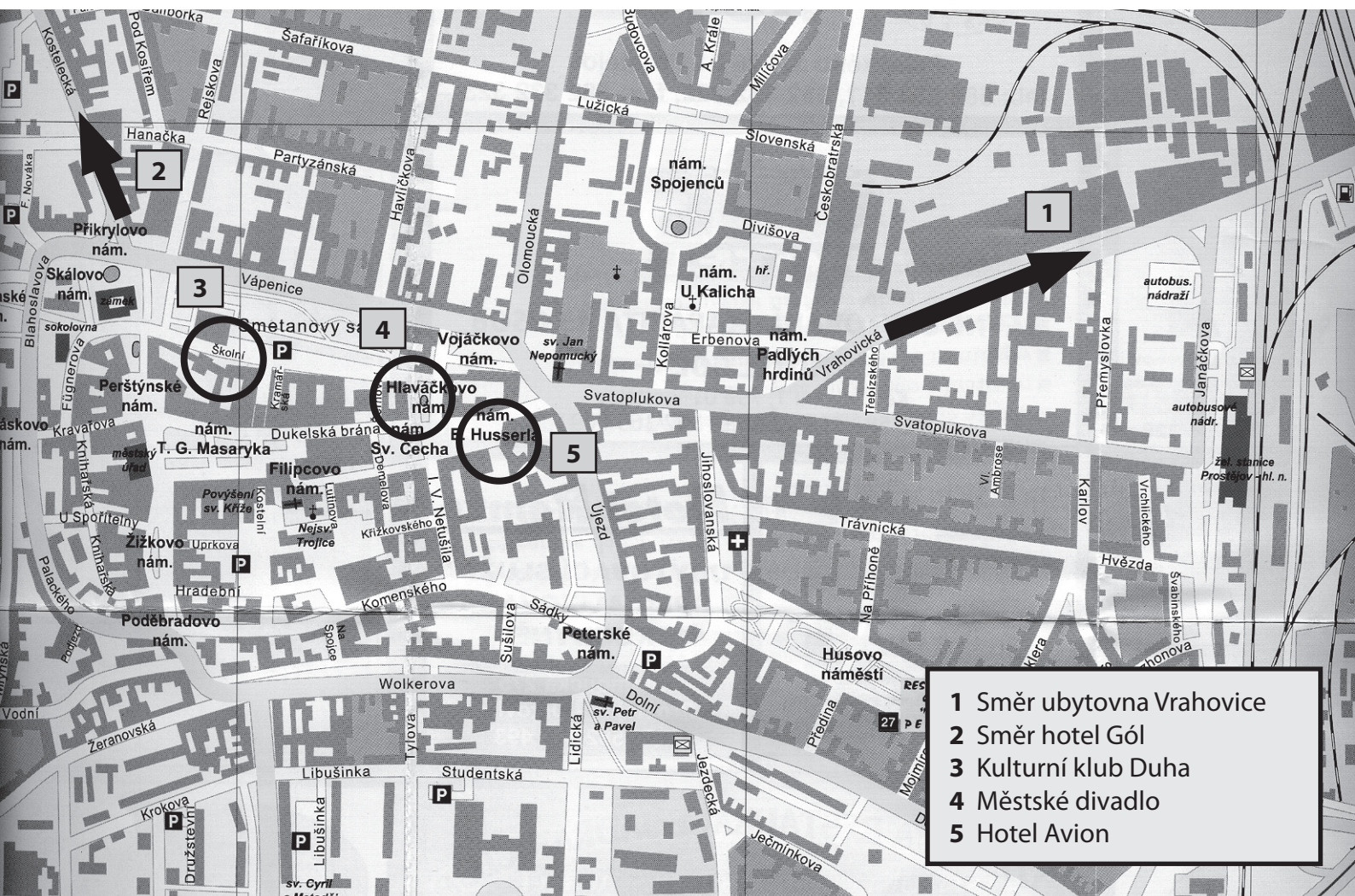
Šel jsem se včera podívat na první kolo přehlídky recitátorů sólistů. I zde mě zaujaly kontrasty. Z úst recitátorky slyším Bezručovu Maryčku Magdónovou a o chvíli později už někdo jiný recituje úryvek z Rudišova Nebe pod Berlínem. Próza versus poezie,

historie versus současnost. V hlavách mnoha lidí je Wolkrův Prostějov tradiční záležitostí. Recitace - to jsou pro ně básně Halase, Hrubína, Bezruče, Wolkra a Šrámka. Tento festival je však daleko rozmanitější. Byl jsem překvapen, do jaké míry si mladí lidé vybírají texty prozaické. Přednes prózy a poezie je navíc doplňován přednesy ojedinělými (například filmových scénářů).

Výkony recitátorů však kontrastní nejsou, což je hlavní. Jsou většinou velice dobré. Na poslední soutěži poezie jsem byl v roce 2000. Bylo to okresní kolo recitační přehlídky pro základní školy. Dodnes mám zlé sny, že mě ten co předváděl Mrazíka, vraždí. Možná proto je moje nadšení z recitátorů na Wolkrův Prostějov tak velké, možná, že to spolu vůbec nesouvisí.

Wolkerův osud mě vždy do jisté míry uchvacoval. Souvisí to do velké míry s tím, že zemřel tak mladý. Pro mě byl Wolker něco jako James Dean české poezie. Oba zemřeli na začátku své kariéry, oba před sebou měli velkou budoucnost. Nevím, do jaké míry je tato analogie vhodná, avšak z místních lidí mám pocit, že Wolker je pro ně něčím posvátným, něčím, na co se nesmí šáhnout.

Matěj Dostál

- 1 Směr ubytovna Vrahovice
- 2 Směr hotel Gól
- 3 Kulturní klub Duha
- 4 Městské divadlo
- 5 Hotel Avion

Šéfredaktor: Jan Žůrek, redakce: Irena Chmelová, Klára Klenková, Renata Vordová, grafika: Jiří Fogl, foto: Bob Pacholík; kontakt: wolkrac@seznam.cz

Wolkrův Prostějov pořádá kulturní klub DUHA, NIPOS ARTAMA Praha, pod záštitou hejtmána Olomouckého kraje Ivana Kosatíka a starosty města Prostějova Jana Tesaře, za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, Města Prostějova a ve spolupráci s Městským divadlem v Prostějově.